

Фінів, до якої — на його гадку — належала і мова Кимерийців, прогнаних Скитами. Тут і там деякі етимологічні замітки, що дотикають руських старшиностей. Висліди і метода автора наказують велику обережність при користованню книжкою.

Valerian Şesan — Kirche und Staat im römisch-byzantinischen Reiche seit Konstantin dem Grossen und bis zum Falle Konstantinopels. I Band. Die Religionspolitik der christlich-röm. Kaiser von Konstantin d. Gr. bis Theodosius d. Gr. (313—380), Чернівці 1911, ст. XV+359. Перший том основної праці про відносини церкви і держави в Византії від Константина Великого до упадку Царгорода обіймає найважливішу хвилю творення нового устрою, часи від едикту в 313 році до видання Edictum de fide catholica в 380 році.

G. Smólski — Ludność pierwotna czterech krajów „czysto niemieckich“ (Austria Dolna i Górna, Solnogród, Przedoriańsko). (Świat słowiański 1910, том I, стор. 8—27). Некритично зіставлені назви місцевостей і осіб, виписані в хронік документів і чужих праць і доповнені нотатками автора, — назви, що мають бути славянського походження. Попри справді славянські назви і добрі пояснення, багато певного матеріалу і паївних поглядів.

G. Smólski — Szczątki słowiańskie w Bawaryi i w przyległych krajach (Świat słowiański 1912, I, стор. 19—48, 100—113). Пильна праця, написана на підставі власних розслідувань на місці і дотеперішньої літератури. На жаль багато в ній непевного а подекуди просто неможливого. *З. К.*

Мих. Грушевський — Культурно-національний рух на Україні в XVI—XVII віці. Київ - Львів 1912, ст. 248. Запад українського життя в XV—XVI вв., упадок церковного життя, розцвіт польської культури і його впливи на українське громадянство, реформаційні течії, початки нового життя, консервативні й поступові течії, ідеї національної освіти, Острозька академія, брацький рух, вступ до релігійно-національної боротьби, справа календаря, унія, боротьба в унію, літературна полеміка в приводу унії, політична боротьба, козащина в обороні церковної справи, перенесення культурної роботи до Києва, київське братство і організація національних сил, нова ерархія — отсе все розділи нової книжки проф. Грушевського. Вибрані з великої „Історії України-Руси“ і перероблені популярно вони всі (крім чотирох, друківаних тут вперше) являють ся передруком з „Літературно-Наукового Вістника“ за 1909 рік. Книжка являєть ся неначе продовженням популярної ілюстрованої історії того-ж автора, але, крім популяризаційних намі-

рів мав тут автор що няше за головну ціль: познайомити широкі круги українського громадянства не лише із змістом нашої минувшини, але і з її формою, показати всю сферу артистичного життя. Всі ілюстрації книжки дають майже суцільний образ того життя за весь той час, про який трактує книжка: маємо взірці граверської та друкарської штуки (за останні десятиліття XVI і перші XVII віка), взірці київської гравюри з половини XVII в., рукописної мініатюри з кінця XVII в., нарешті серію гравюр з половини XVIII в. Те все робить значіне книжки проф. Грушевського, виданої розкішно — дуже визначним не лиш як проба глибокого заінтересованія нашою артистичною минувшиною, але ще більше тому, що, будучи першою у нас серіозною пробою в тім напрямі, дає початок і заохоту до дальших студій, служить симптоматичним доказом, що рух артистичний у нас росте і здобуваєть ся ще одна позиція духового життя, якого богатства досі ніхто не бачив, а бодай не дінив. *М. Ф.*

В. П. М—нъ — Яблочинській монастирь — ядро православія и русскої народности въ Холмско-Подляшскомъ Краѣ (Историческій Вѣстникъ, 1910 р., т. 120, ст. 1020—1030). Тут подана коротка історія св. Онуфрійєвського монастиря Більського пов. Сідлецької губернії, по думці автора — дуже давнього. Історичні звістки про нього починають ся одначе тільки від XV-го в.; документ, в котрім у перше згадуєть ся про сей монастир, — грамота короля Жигмонта I-го з дня 1/VIII 1522 р. Більша частина статі присвячена історії і описови монастиря в нових часах. До тексту додано кілька фототипічних знімков з монастирських будиноків.

П. Пирлингъ — Поѣздка въ Самборъ (Русская Старина, 1910 р., т. 141, кн. 1, ст. 241—246). Автор згайомить нас в науковими здобутками своєї подорожи до галицького Самбора, куди вирядив ся він — „по слѣдамъ Дмитрія, Марны Мнишекъ, Юрія Мнишка“ і т. п. „Наукові здобутки“ його одначе такі незначні, що нема чого тут принотувати. На основі пошукувань д. Пирлінга можна б сконстатувати хіба те, що „слідів“ сих історичних осіб коло Самбора майже не лишило ся.

П. Пирлингъ — Переписка Карла IX съ самозванцами (Русская Старина, 1910, т. 141, ст. 22—24). В коротенькій замітці своїй автор зазначає прихильні відносини шведського правительства і короля Кароля IX го до I-го і II-го „Лжедмитріїв“ підчас „смутнаго времени“ в Московській державі. Підставу до сього дали авторови листи Кароля IX до „Самозванців“, що переходують ся в Державнім Архіві в Штокгольмі. Листи сі, в котрих король пропонує I-му і II-му Дмитріям свою допомогу, цікаві, по думці автора, тим, що вияснюють тодішню політику Кароля IX-го а також становище Дмитріїв поза ме-